

Οι αρχές αυτές που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ την 15/6/2001, αποτελούν Σύσταση προς τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Αποτελούνται από τους Γενικούς Προσανατολισμούς των Οικονομικών Πολιτικών των 15 κρατών μελών της Ε.Ε. και τις κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής για κάθε μια από τις 15 χώρες. Στην παρούσα παράγραφο θα περιορισθούμε μόνο στους γενικούς προσανατολισμούς (ΓΠΟΠ) ιδιαίτερα αυτούς που αφορούν τις 12 χώρες που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα.

Λ10α) Κυριότερες προκλήσεις

Βραχυπρόθεσμη πρόκληση αποτελεί η διατήρηση των ρυθμών ανάπτυξης, που διακυβεύονται το 2001 από την παγκόσμια οικονομική επιβράδυνση και η επίτευξη υψηλού βαθμού απασχόλησης.

Οι μακροοικονομικές πολιτικές που πρέπει να είναι προσανατολισμένες στην ανάπτυξη και την σταθερότητα, και οι ευρείες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση και ενίσχυση του δυναμικού ανάπτυξης. Οι δημοσιονομικές πολιτικές πρέπει να συμβάλλουν στην αποφυγή υπερβάλλουσας ζήτησης και πληθωριστικών πιέσεων και στη συνέχιση των συγκρατημένων μισθολογικών αυξήσεων. Οι δημοσιονομικές θέσεις πρέπει να είναι σχεδόν ισοσκελισμένες ή πλεονασματικές. Πρέπει να ενισχυθεί η αντίσταση της οικονομίας μέσω του σωστού συνδυασμού των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Περισσότερο ευέλικτες και ανοικτές αγορές ενισχύουν τη δυνατότητα αντιμετώπισης αλλαγών και συμβάλλουν στην απορρόφηση των επιπτώσεων από αρνητικές εξελίξεις. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να έχουν θετικές επιπτώσεις βραχυπρόθεσμα μέσω της άσκησης πίεσης για μείωση των τιμών. Η προώθηση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά συμπληρώνεται από την αύξηση του ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο και η ΕΕ συνεχίζει να εγκρίνει μια κοινή εμπορική πολιτική και τις προσπάθειες στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) για το ανοικτό εμπόριο. Η μετάβαση της Ε.Ε. προς μια οικονομία της γνώσης προοδεύει αλλά παρατηρούνται αδυναμίες στις σχέσεις μεταξύ βιομηχανίας και της επιστήμης, στο επίπεδο των ιδιωτικών επενδύσεων για έρευνα ενώ η προσφορά προσωπικού με γνώση στις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) παραμένει ανεπαρκής.

Μακροπρόθεσμη πρόκληση αποτελεί η προετοιμασία για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη γήρανση του πληθυσμού. Μεταξύ των ετών 2015 και 2050 ο πληθυσμός που θα είναι σε ηλικία να εργάζεται θα μειωθεί κατά 40 περίπου εκατομμύρια άτομα και το ποσοστό εξάρτησης των ηλικιωμένων θα υπερδιπλασιασθεί στις επόμενες πέντε δεκαετίες. Ορισμένοι υπολογισμοί καταλήγουν σε αυξημένες δαπάνες για τις δημόσιες συντάξεις της τάξης του 3% με 5% του ΑΕΠ για την περίοδο 2010 ως το 2050. Η γήρανση του πληθυσμού θα έχει σοβαρές επιπτώσεις για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών αν ληφθεί υπόψη η αναγκαιότητα παροχής γενικών συντάξεων. Η προώθηση των επενδύσεων και της διαδικασίας αύξησης της εντάσεως κεφαλαίου, με συνεπακόλουθο τη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας, συμβάλλει στην αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της γήρανσης. Η αυξημένη γνώση των νέων τεχνολογιών, μεταξύ των νέων ατόμων και η προώθηση της δια βίου εκπαίδευσης μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των αποτελεσμάτων από τη γήρανση σε ό,τι αφορά τις επαγγελματικές δεξιότητες. Τα κράτη μέλη οφείλουν να αναπτύξουν στρατηγικές για την αντιμετώπιση της γήρανσης. Είναι αναγκαία η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος και του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η ενθάρρυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, η δημιουργία και αύξηση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων και ενδεχόμενα η προώθηση ιδιωτικών συστημάτων επικουρικής ασφάλισης.

Λ10β) Συστάσεις

Η μακροοικονομική πολιτική βραχυπρόθεσμα πρέπει να στοχεύει στην οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης και μεσοπρόθεσμα να συμβάλει σε επαρκή επίπεδα αποταμίευσης και επενδύσεων. Πρωταρχικός στόχος της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών στο σύνολο της ζώνης του ευρώ. Χωρίς να θίγεται ο βασικός αυτός στόχος το Ευρωσύστημα στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές της Ε.Ε. Οι υγιείς δημοσιονομικές θέσεις, σύμφωνα με τα κριτήρια του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (Σ.Σ.Α), παρέχουν το απαραίτητο περιθώριο κίνησης ώστε οι αυτόματοι σταθεροποιητές να λειτουργούν πλήρως χωρίς να υπάρχει κίνδυνος να ξεπερασθεί το όριο του ελλείμματος 3% επί του ΑΕΠ. Μπορούν επίσης να επηρεάσουν θετικά τα επιτόκια, να κινητοποιήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις, να μειώσουν το δείκτη δημόσιου χρέους/ΑΕΠ και να συμβάλουν στην αντιμετώπιση του κόστους των δημογραφικών εξελίξεων. Η συμμόρφωση με το Σ.Σ.Α. διασφαλίζει τη βελτίωση των κυκλικά προσαρμοζόμενων δημοσιονομικών θέσεων και αφήνει περιθώριο ελιγμών για κυκλική σταθεροποίηση. Συμπερασματικά τα κράτη μέλη πρέπει να:

- 1) επιτύχουν δημοσιονομικές θέσεις ισοσκελισμένες ή πλεονασματικές το 2001
- 2) προετοιμάσουν τους προϋπολογισμούς του 2002 για την επίτευξη του ανωτέρω στόχου και το νέο έτος
- 3) είναι έτοιμα σε περίπτωση αρνητικών οικονομικών εξελίξεων να ασκήσουν αυστηρότερη δημοσιονομική πολιτική και να προωθήσουν και άλλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις με στόχο τη μείωση του πληθωρισμού

Οι μισθολογικές εξελίξεις στα κράτη μέλη πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις διαφορές στην κατάσταση των οικονομιών και της απασχόλησης. Είναι ανάγκη:

- 1) οι αυξήσεις των ονομαστικών μισθών να συμβαδίζουν με τη σταθερότητα των τιμών
- 2) οι αυξήσεις των πραγματικών μισθών να μην υπερβαίνουν τη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας και την ανάγκη διατήρησης της κερδοφορίας των επιχειρήσεων και διενέργειας επενδύσεων
- 3) οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων για τη σύναψη ΣΣΕ να λαμβάνουν υπόψη τη διαφοροποίηση των μισθών ανάλογα με τις δεξιότητες και τα προσόντα του εργατικού δυναμικού

Η ενίσχυση των αγορών εργασίας συνεχίστηκε το 2000 και το πρώτο εξάμηνο του 2001 με αποτέλεσμα να μειωθεί έστω οριακά η ανεργία και ιδιαίτερα η διαρθρωτική και μακροπρόθεσμη ανεργία. Εν τούτοις η ανεργία παραμένει υψηλή με σημαντικές διαφορές μεταξύ κρατών μελών και περιοχών. Υπάρχουν ενδείξεις έλλειψης ειδικοτήτων και ιδιαίτερα υψηλής τεχνολογίας σε ορισμένα κράτη ενώ απαιτείται αύξηση της προσφοράς απασχόλησης τα επόμενα χρόνια. Πρέπει να επιτευχθεί ο στόχος του Ε.Σ. της Λισσαβόνας για 70% απασχόληση και 60% για τις γυναίκες ως το έτος 2010 και ο ενδιάμεσος στόχος 67% και 57% αντίστοιχα ως τον Ιανουάριο του 2005 όπως και 50% για τους πιο ηλικιωμένους έως το 2010. Τα κράτη μέλη πρέπει: α) να προωθήσουν, στα πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου, την αυξημένη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδίως των γυναικών και των πιο ηλικιωμένων, β) να εξασφαλίσουν ότι οι μεταρρυθμίσεις των φορολογικών συστημάτων και της κοινωνικής πρόνοιας καθιστούν πιο ελκυστική την εργασία κύρια για τους χαμηλόμισθους γ) να καταργήσουν τα εμπόδια για την κινητικότητα των εργαζομένων εντός και μεταξύ των κρατών μελών, μέσω μεταξύ άλλων, της αμοιβαίας αναγνώρισης διπλωμάτων, της έγκρισης και εφαρμογής της Οδηγίας για τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά ταμεία, της βελτίωσης των δυνατοτήτων μεταφοράς συντάξεων και της πρόσβασης σε πληροφορίες για θέσεις απασχόλησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δ) να διευκολύνουν την επαγγελματική κινητικότητα και τη δια βίου εκπαίδευση, ε) να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των ενεργών πολιτικών αγοράς εργασίας κύρια για τα άτομα που αντιμετωπίζουν το φάσμα της μακροχρόνιας ανεργίας, ζ) να προωθήσουν μαζί με τους κοινωνικούς εταίρους μιας πιο αποτελεσματική αγορά εργασίας που να συνδυάζει την ευελιξία και την ασφάλεια.

Η διασφάλιση αποτελεσματικών αγορών αγαθών και υπηρεσιών υποχρεώνει τα κράτη μέλη να:

α) ολοκληρώσουν την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς μειώνοντας το έλλειμμα μεταφοράς στην εσωτερική νομοθεσία σε λιγότερο από 1,5% πριν από την άνοιξη του 2002, καταργώντας τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο με τη χρησιμοποίηση κύρια της ευρωπαϊκής τυποποίησης και της αμοιβαίας αναγνώρισης, δημιουργώντας μια αποτελεσματική αγορά στον τομέα των υπηρεσιών με την άρση των κανονιστικών περιορισμών στις διασυνοριακές δραστηριότητες και ανοίγοντας περαιτέρω την αγορά δημόσιων προμηθειών με στόχο αυτές να γίνονται ON LINE, από το 2003 **β)** ενισχύσουν τον ανταγωνισμό επιταχύνοντας την ελευθέρωση των ενεργειακών, σιδηροδρομικών, αεροπορικών και ταχυδρομικών δικτύων, διασφαλίζοντας επαρκές δυναμικό και ανεξαρτησία στις εποπτικές αρχές ανταγωνισμού και μειώνοντας το συνολικό επίπεδο κρατικών ενισχύσεων σε σχέση με το ΑΕΠ ως το 2003.

Η ολοκλήρωση της αγοράς χρηματοοικονομικών υπηρεσιών επιβάλλει α) στα κράτη μέλη να προσεγγίσουν τη νομοθεσία για τις αγορές κινητών αξιών, που προτάθηκε από την Επιτροπή Σοφών (Committee of Wise Men, Comite des sages) από την προεδρία του Βαρόνου Αλεξάντρ Λαμφαλούσι και εγκρίθηκε από το Ε.Σ. της Στοκχόλμης, το αργότερο στις αρχές του 2002 β) στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή να διασφαλίσουν ως το 2005 το αργότερο την πλήρη εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης για τις Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες (Financial Services Action Plan, FSAP, Plan d' action pour les services financiers, PASF) και ειδικότερα ως το 2003 να ολοκληρώσουν την αγορά κινητών αξιών γ) σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη να προωθήσουν ως το 2003 μια ικανοποιητική αγορά κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου μέσω της εφαρμογής του Προγράμματος Δράσης για τα Κεφάλαια Επιχειρηματικού Κινδύνου (Risk Capital Action Plan, RCAP, Plan d' action sur le capital-investissement, PACI). δ) να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι προκλήσεις του τομέα της εποπτείας λόγω των αυξανόμενων διασυνοριακών και διατομεακών σχέσεων μεταξύ χρηματοοικονομικών αγορών.

Η ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας συμβάλλει στην ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης. Τα κράτη μέλη πρέπει α) να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον φιλικό προς τις επιχειρήσεις με τη μείωση της διοικητικής και φορολογικής επιβάρυνσης και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημοσίων υπηρεσιών και β) να ενθαρρύνουν την ανάληψη κινδύνων μέσω βελτιωμένης πρόσβασης στη χρηματοδότηση ιδιαίτερα των ΜΜΕ στα πρώτα στάδια της

λειτουργίας τους.

Η προώθηση της οικονομίας της γνώσης πρέπει να επιταχυνθεί διότι η Ε.Ε. καταγράφει υστέρηση σε σχέση με τις ΗΠΑ σε τομείς όπως η έρευνα και η ανάπτυξη (ΕΚΑ), οι επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας (ΤΠΕ) και η διείσδυση στο Internet. Πρέπει:

α) να ενθαρρυνθεί η ΕΚΑ και η καινοτομία με τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ανάπτυξη της έρευνας και την υπογραφή συμφωνιών για τη χορήγηση κοινοτικής άδειας ευρεσιτεχνίας, να βελτιωθεί η σχέση πανεπιστημίων και επιχειρήσεων να καθιερωθούν βραβεία αριστείας για την έρευνα και την καινοτομία και να αυξηθεί το ποσοστό του ΑΕΠ που διατίθεται για την έρευνα **β)** να ενθαρρυνθεί η πρόσβαση και η χρήση των ΤΠΕ με την ευρύτερη χρήση του Internet στη δημόσια διοίκηση και στα σχολεία και τη μείωση του κόστους χρήσης αυτού, να ενισχυθεί το κανονιστικό πλαίσιο για το ηλεκτρονικό εμπόριο κύρια στους τομείς της πνευματικής ιδιοκτησίας του εξ αποστάσεως εμπορίου, του ΦΠΑ και της ηλεκτρονικής τιμολόγησης και να ενισχυθεί η ασφάλεια των ΤΠΕ **γ)** να συνεχισθούν οι προσπάθειες για την εκπαίδευση και κατάρτιση ώστε να αυξηθεί το προσωπικό με υψηλό επίπεδο γνώσεων στα ΤΠΕ και να βελτιωθεί το επίπεδο γνώσεων του πληθυσμού με έμφαση στις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών.

Η ενίσχυση της περιβαντολογικής βιωσιμότητας είναι αναγκαία για την προστασία από τις κλιματικές μεταβολές, την καταστροφή της στοιβάδας του όζοντος και τη διατήρηση της βιολογικής ποικιλομορφίας. Επιδιώκεται η ευελιξία της βιομηχανίας ώστε να μειώσει τη ρύπανση με τρόπο αποτελεσματικό και οικονομικό ενσωματώνοντας το εξωτερικό κόστος στις τιμές και συνεπώς εφαρμόζοντας την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Επιβάλλεται η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Αειφόρου Ανάπτυξης, η ενίσχυση των πολιτικών σε τομείς όπως η φορολογία, οι επιβαρύνσεις για τους χρήστες και τους ρυπαίνοντες, ο περιορισμός επιδοτήσεων και ανταλλαγών για τις ρυπογόνες επιχειρήσεις, η χρήση οικονομικών εργαλείων για τη μείωση της εκπομπής ρυπογόνων αερίων και η τήρηση των απαιτήσεων του Πρωτοκόλλου του Κιότο.